

Motion till riksdagen 2007/08:Sf4

av LiseLotte Olsson m.fl. (v)
med anledning av redog. 2007/08:RRS15

Riksrevisionens styrelses redogörelse angående Försäkringskassans kontakter med arbetsgivare

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att arbetsgivarnas obligatoriska ansvar att göra en rehabiliteringsutredning bör återinföras.
2. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag på förtydligande av arbetsgivarens rehabiliteringsansvar.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör öka anslaget till Försäkringskassan

Riksrevisionens granskning av sjukskrivningsprocessen

Riksrevisionen har i rapporten *Tas sjukskrivnas arbetsförmåga till vara? – Försäkringskassans kontakter med arbetsgivare* (RiR 2007:19) granskat om Försäkringskassan utreder möjligheterna till anpassning och omplacering på de sjukskrivnas arbetsplatser i enlighet med gällande rätt.

Bakgrunden till granskningen är att 634 000 personer under 2006 fick sjuk- och aktivitetsersättning eller hade varit sjukskrivna i mer än ett år. Försäkringskassan ska verka för att de försäkrade ges förutsättningar att tillvarata sin arbetsförmåga. Det ska ske genom att Försäkringskassan utreder möjligheter till anpassning av arbetsplatsen eller nya arbetsuppgifter etc. enligt den justeagsmodell som föreskrivs i förarbetena till lagen om allmän försäkring.

Riksrevisionen har i sin rapport funnit att Försäkringskassans handläggning av sjukfallen präglas av passivitet. Enligt justeagsmodellen ska Försäk-

Fel! Okänt namn på

ringskassan utreda om den sjukskrivne kan arbeta efter anpassning på arbetsplatsen, men Riksrevisionens granskning visar att denna bedömning saknas i 10 procent av de undersökta sjukfallen. När det gäller Försäkringskassans uppgift att undersöka om den sjukskrivna kan utföra andra arbetsuppgifter så saknas bedömning i 30 procent av de undersökta sjukfallen. När Försäkringskassan ska avgöra om den sjukskrivne kan få andra arbetsuppgifter efter viss rehabilitering saknas bedömning i 45 procent av de undersökta fallen.

Regeringen har i budgetpropositionen för 2008 aviserat att nya regler för när och hur arbetsförmågan ska prövas införs fr.o.m. den 1 juli 2008. De aviserade reglerna ska ersätta dagens sjustegsmodell. Dessa aviserade regler innebär att regeringen vältrar över en allt större del av risken, kostnaden och ansvaret för rehabilitering och ohälsa på enskilda löntagare.

Vänsterpartiet avvisar de aviserade reglerna. Sjukskrivningsprocessen måste förbättras, men det får aldrig ske på bekostnad av löntagarnas anställningsskydd eller ekonomiska trygghet. Riksrevisionens granskning visar att vissa brister som i dag förekommer i Försäkringskassans handläggning av sjukfallen kan förvärras ytterligare.

Rehabiliteringsutredning

Från och med den 1 juli 2007 har regeringen avskaffat arbetsgivarnas skyldighet att göra rehabiliteringsutredningar för sjukskrivna anställda. Utredningen var obligatorisk och skulle upprättas efter fyra veckors sjukfrånvaro. I utredningen skulle arbetsgivaren kartlägga vilka rehabiliteringsbehov som en sjukskriven medarbetare hade. Få utredningar inkom under föreskriven tid, men i och med avskaffandet har ansvaret att inhämta dessa upplysningar fallit på Försäkringskassan. Det är mycket olyckligt eftersom Riksrevisionens granskning visar att arbetsgivarkontakter är lågt prioriterade på Försäkringskassan och att det delvis är resursbrist som orsakar de dåliga utredningarna.

Trots att regeringen har avskaffat arbetsgivarnas skyldighet att göra rehabiliteringsutredningar ska det enligt regeringen inte tolkas som att arbetsgivarnas ansvar för den arbetsplatsinriktade rehabiliteringen är förändrat. Varken regeringen eller Försäkringskassan har dock några nya rutiner för vad som ska ersätta rehabiliteringsutredningarna. Enligt Riksrevisionens rapport har rehabiliteringsutredningarna varit den viktigaste kommunikationsvägen mellan arbetsgivarna och Försäkringskassan. Riksrevisionen skriver: "Det finns därför en stor risk att nödvändig information inte hämtas och att Försäkringskassans utredningar om arbetsförmåga därmed blir ofullständiga" (s. 43). Riksrevisionens rekommendation är att regeringen ska säkerställa att Försäkringskassan gör utredningar av sjukskrivnas arbetsförmåga i enlighet med gällande rätt och utvärdera avskaffandet av de obligatoriska rehabiliteringsutredningarna.

Det är uppenbart att den nya ordningen kommer att förvärra de brister som Riksrevisionen har identifierat ytterligare. Mot bakgrund av det som anfördes borde regeringen därför återinföra den obligatoriska rehabiliteringsutredning-

Fel! Okänt namn på

en för arbetsgivare. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Arbetsplatsinriktad rehabilitering

Enligt arbetsmiljölagen är arbetsgivaren skyldig att anpassa arbetsförhållanden utifrån arbetstagarens särskilda förutsättningar på arbetet. Om arbetsgivare inte fullgör sitt ansvar för den arbetsplatsinriktade rehabiliteringen kan Försäkringskassan anmäla arbetsgivaren till Arbetsmiljöverket. Arbetsmiljöverket hanterar inte enskilda ärenden utan arbetsgivares rutiner. Detta är dock inte prioriterat för vare sig Försäkringskassan eller Arbetsmiljöverket, och det finns inga ekonomiska sanktioner för att arbetsgivarna ska fullgöra rehabiliteringsansvaret. Det innebär att det inte finns några incitament för arbetsgivare att inte slita ut sina medarbetare. Det är en bristfällig ordning som måste avhjälpas.

Arbetsgivarnas ansvar för rehabilitering bör stärkas och tydliggöras. Vidare bör sanktionsåtgärder riktas mot arbetsgivare som inte uppfyller detta ansvar. Regeringen bör därför återkomma med förslag på hur arbetsgivarnas ansvar kan skärpas och förtydligas samt på ekonomiska sanktioner och incitament för att arbetsgivare ska fullgöra sitt rehabiliteringsansvar. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Försäkringskassan

Trots att handläggarna på Försäkringskassan redan i dag är mycket pressande föreslår regeringen i budgetpropositionen för 2008 en kraftig minskning av Försäkringskassans medel. Detta tillsammans med den låga löneomräkning som görs innebär att personalminskningarna inom myndigheten kan förväntas bli mycket stora under de kommande åren. Vänsterpartiet ser med stor oro på denna utveckling och föreslår i skuggbudgeten för 2008 att Försäkringskassans anslag ska höjas för att anställa ytterligare 1 500 medarbetare.

Mot bakgrund av det som anförs bör regeringen öka anslaget till Försäkringskassan. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Stockholm den 26 november 2007

LiseLotte Olsson (v)

Kalle Larsson (v)

Torbjörn Björlund (v)

Josefin Brink (v)